

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Negyedévre 1 fjt 25 kr.
Félévre 2 „ 50 „
Egész évre 5 „

Megjelenik minden szerdán,
és szombaton

Egyes szám ára 7 kr.

Hirdetéseket felvesz s rendkívüli
olcsó áron közül a kiadóhivatal.

SZABADSÁG

SZERKESZTŐSEG

és

KIADÓHIVATAL:

Széchenyi-u. 45. sz.

a Gedeon és Társa nyom-
dája. Ide küldendők a lap
szellemi részét illető köz-
lemények, valamint az
előfizetési díjak, hırde-
tések, nyiltterek és rek-
lamációk.

POLITIKAI LAP. A MISKOLCZI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes példányok Falkenstein S. dohánytözsdéjében, Nagy Lajos, Groszmann J., Gubás F. és Hesz Jenő fűszerkereskedésében Groszmann J. antiquar-fizletében ka phatók

Szegény magyar . . .

Vége van márczius tizenötödikének!

Magyarország parlamentje báró Bánffy Dezső miniszterelnök indítványára szombaton kimondotta, hogy a nemzet nem ünnepelheti meg hivatalosan márczius tizenötödikét, mert a közvélemény a szabadságharc összes eseményeit már ehhez az ünnepnaphoz fűzte, már pedig ellentétek felidézése nélkül nem lehet nemzeti ünnepet ülni oly események fölött, melyeknek egyes tényezői még az élők soraiban vannak. Vagyis világosabban szólva: kimélni kell a dinasztia érzelmeit! E helyett a nap helyett ünneppé avatja az országgyűlés április tizenegyedikét, a mikor t. i. V. Ferdinánd király az 1848-ki törvényeket szentesítette.

Hogy is történt ez?

Kossuth Ferencz a képviselőház szombati ülésén indítványt tett az iránt, hogy miután a nemzet közvéleménye már évtizedek óta ünneppé tette márczius 15-ikét, a magyar országgyűlés érzése ne legyen elkülönítve a nemzet érzésétől, hanem érezzen együtt a nemzettel, s a jövő 1898-ik évben ünnepelje meg az 1848-ki nagy vívmányok s dicső események ötvenedik évfordulóját.

Erre Bánffy Dezső kereken kimondotta, hogy az ünneplést kizárólag csakis az 1848. évi törvények szentesítésének ötvenedik évfordulójára terjesztheti ki. S a képviselőház törpe tábora — azok között természetesen Láncki Leó és Szemere Attila — a Bánffy Dezső szolgálkú indítványát fogadta el.

Tudod-e édes magyarom: mi ennek a nemzetelázó határozatnak az értelme?

Az, hogy az a lelkesedés, a mely 1848. márczius 15-én a magyar nemzet ifjuságát az egyenlőség, testvériség és szabadság szent eszméinek hirdetésére hevítette; az a magyar vitézség, mely a szabadságharc véres csatáiban az egész világ tiszteletét és bámulatát kivívta; az a dicsőség, mely a 48-ki eseményekből az egész nemzetre sugárzott, mind semmi, oly elenyésző csekélység, melyre emlékezni sem érdemes. A Bánffy—Láncki—Szemere-féle hazafiság 48-as dogmája az, hogy a magyar nemzet ujjaalakulásának nagy eseményeiből „kizárólag csakis“ az a fejedelmi kegy emelkedik ki, a midőn a király a törvényeket szentesítette. „Ki-

zárólag csakis“ erre tekints hát oh magyar kegyelettel és szent érzellemmel!

Hogy édes apád a szabadságharc mezején vérzett el, hogy bátyád a börtön kazamataiban lánctraverve veszett el, hogy Aradon a tizenhárom hős tábornok vértanui halált halt, ezekre boríts gyászfátyolt! Verd ki a fejedből örökre a márczius 15. és október 6. dátumokat és „kizárólag csakis“ április 11-ére emlékezzél!

Szomorú dolgok ezek mind! És mégis akadnak emberek — magyar hazafiaknak nevezik magukat — a kik állítják, hogy Magyarország szabad és független ország. Csak azután a külföld szabad polgára meg ne tudja ám, hogy a magyar nemzetnek történelmi multjára kegyelettel visszatekinteni, dicsőségének szent napjait megünnepelni nem szabad; mert kimélni kell a dinasztia érzelmeit. Oh, ha ezt megtudja, akkor bizonyára szánonlommal így fog fölkiáltani: Szegény magyar!

Azután még egy komikus oldala is lesz ennek a Bánffy—Láncki—Szemere-féle nagy nemzeti ünnepségnek.

Ők ugyanis az 1848-ik évi törvények szentesítését akarják megünnepelni. Hát ugyan hol vannak ezek a törvények? Hiszen ezeknek a törvényeknek legéletbévágóbb rendelkezései még mindig csak a papiroson vannak! Hol van az önálló, független Magyarország? . . . „Kizárólag csakis“ a papiroson!

Ilyen papiros-ünnepélyt rendeznek majd neked jó magyarom a jövő esztendőben, a mikor „kizárólag csakis“ „okos bölcsességgel“ lehet majd lelkesedni és „nyugodt tárgyilagossággal“ lehet ünnepelni.

Az ünnep rendezői lesznek: Bánffy Dezső, Láncki Leó és Szemere Attila.

Szegény magyar!

(—t.)

Jellemző vonások a Bánffy Dezső multjából.

— Cikksorozat. —

I.

Régen volt az, a mit most elbeszélék; de azért hihetlensége dacára is egy szóig igaz.

Hiszik é önök, hogy a bécsi körök vak esz-köze, Bánffy Dezső valaha egy gyékényen árult Ugron Gáborral?

Hiszik-e önök, hogy az a Bánffy, ki a haza függetlenségébe vetett hitnek utolsó gyökérszárait is ki akarja irtani a nemzet

szívéből, régesrégén ott küzdött a függetlenségi eszme elszánt harcosai között?

Az erőszak, mely a mult választáson az ő durva kezével tarolta le a nemzet reményvirágait, egykor vele szemben is éreztette nemtelenségét.

25 éve történt, a mit most elbeszélék. Egy negyedszázad nagy idő; bőven elég arra, hogy a gyenge jellemeket végkép meg egye a kor rozsdája. Az aczél 25 év alatt kedvezőtlen viszonyok között piszkos rozsdá lesz.

Az 1872-iki országgyűlési választásoknak Lónyay Menyhért akkori miniszterelnök volt a Bánffy Dezsője. Csakhogy akkor az ellenzék élet-halálharcot küzdött a Deák-párttal, még Deákkal szemben is ellenjelöltet állítottak. A pártszenvédely hullámai soha sem voltak annyira felkorbácsolva, mint akkor. Az országgyűlés utolsó cyclusában Tisza obstructioval hiúsította meg a választói census felemelését; az országgyűlés bezárása után pedig országos szervezkedő gyűlést hívott össze a fővárosba, melyen 8—10 ezer ember jelent meg a haza minden részéből.

A gyűlés után nagy fáklyás menetet rendeztek, mely tüntetőleg a Duna-soron vonult el, hogy az akkor itt időző király is láthassa.

Az erdélyi ellenzékét Tisza László, Ugron Gábor és Bánffy Dezső szintén nagy szervezkedő gyűlésre hívták össze Maros-Vásárhelyre, hol egy pár ezeren csakugyan meg is jelentek. A Deák-párt azonban felbérlette és felpálinkázta a szomszéd székely községek népsöpredékét s ezek dorongokkal, vasvillákkal fegyverkezve berontottak Maros-Vásárhelyre, hogy az ott tanácskozó ellenzékiet szétverjék. Tisza László beszélt akkor az emelvényen, mikor a tömeg közleledését és szándékát hirül hozták. Ugron Gábor érczes hangjával ellenállásra tüzelte az ellenzékét, akik a szomszéd kertek palánkjait gyorsan szétzedték s ezzel felfegyverkezve siettek a csöcselék elé az Ugron Gábor és Bánffy Dezső közös vezérlete alatt. Valóságos utcai csata folyt a piacon, melyben a végén az Ugron-Bánffy vezette kurucz sereg maradt a tér ura. A labanczok véres fővel hagyták el a várost.

Következett a választás, mely az aljaság mozgásba hozott eszközeiben és az erőszak határtalan alkalmazásában méltó veltélytársa volt a közelebbi választásoknak. Lónyai eljárására ma is undorral gondolnak, a kik átérték. Az ellenzék az óriási erőfeszítés dacára is rettenetesen megtizedelve került ki az urnából.

Az elbukott ellenzéki jelöltek között ott szerepelt a balközépi Bánffy Dezső is. Pedig keményen és nemesen küzdött. Mintha most is látnám önt miniszterelnök ur, a mint fehér paripáján vágat a szavazásra vonuló ellenzéki tömegek elé s szenvédelytől és haragtól kipirult arczzal ecseteli a kormánypárt gazságát és buzdítja őket a kitartásra. Mintha most is hallanám, a mint inti őket, hogy soha fel ne adják a haza függetlenségébe vetett hitüket . . .

Gyermek-ifju voltam akkor, nagyon mélyen vésődött emlékembe ez a jelenet.

Miniszterelnök ur! mennyire megváltozott ön azóta. Ha nem irigylendő jelenével összehasonlítva az ön multját; ha arra gondolok, hogy ön mi volt és mivé lett önkénytelenül a Hamlet sirásójának a dala jut eszembe:

De meglopott öreg korom,
Öklébe markola
S elhányt, vetett, hogy azt se to'm:
Ki voltam valaha!

Bánffy Dezsőből azóta politikai elzülött lett, mint Tisza Kálmánból és mindazokból, kik elvek hirdetésével, meggyőződés tetetésével bolondították egy ideig a tömeget.

Bánffy feladta az eszményeket, az elvek kultuszát. Nagy események szolgálatában a törpét is nézhetjük óriásnak, mert azok fényt vetnek mindenkire, a ki őket hiven szolgálja. Volt idő, mikor a függetlenségi eszme dicsfénybe vonta a Bánffy Dezső silány fejét is.

De ő nem hitt az eszményekben soha igazán; vagy ha hitt: akkor elárulta őket.

Elárulta állásért, mely neki dísz ad, a melyen ő csak ártani tud, a melynek ő szegényére válik.

Gyengén berendezett fejével, eszménytelen lelkével közönséges államférfui napszamos munkát végezne, ha ennyire is képes volna.

Hozzá képest még gróf Szapáry Gyula is valóságos szellemóriás. Ki hitte volna, hogy még Szapárynál is silányabb fejű, silányabb lelkű államférfiak kezébe kerülhet valaha a szegény haza sorsa?

Az eszményeknek hit az éltető levegője, kétely a halála. Nekünk még ép a hitünk, mi konokul hisszük, hogy a török-tatarjárás, sőt a Tisza-Bánffy-féle gyalázatos szabad-elvű (vogelfrei!) kornak daczára is virradnak nemzetünkre még szebb napok. Mi hiszünk és küzdünk, mert a küzdelem élet, a csüggedés halál.

A viszontlátásra Miniszterelnök ur! A multjával való viszontlátásra, mely lehet önnek igen kellemetlen, de a mely a közönségre nézve igen érdekes és tanulságos!

Aristogiton.

A miskolci ev. ref. felsőbb leánynevelő intézet nyilvánossági joga.

Buza János sárospataki tanárnak a miskolci ev. ref. felsőbb leánynevelő intézet nyilvánossági jogáról írott cikkét annak idején közöltük. Erre a cikkre Tóth Pál, a nevezett intézet igazgatója a következő nyílt levelet intézte Buza Jánoshoz:

Kedves Barátom!

Engedve szived sugallatának, mint közvetlenül érdekelt szülő, de kerületi leánynevelő intézetünk sorsa, fejlődése, jövője iránt is édes gonddal eltelve, még a mult évben hosszabb cikket közöltél annak a mi féltett kincsünknek, a magyar protestáns ifjúság legérgebb nőnevelő intézetének, a *miskolci felsőbb leányiskolának nyilvánossági jogáról*.

Alkalmat adott erre neked különösen a vallás- és közoktatásügyi miniszternek a millennium alkalmából kiadott s az országgyűlés elé terjesztett jelentése, amely jelentés protestáns intézeteink működését nem méltányolja, sőt újabb időben állított intézeteink egyikéről hiányos és a valóságnak meg nem felelő adatokat közöl, annyira, hogy ez a méltánytalanság téged boszúsággal tölt el.

Ezeknek az intézeteknek egyike a mi kerületünk miskolci felsőbb leánynevelő intézete, vagy hogy a hivatalos elnevezés ellen ne vétsünk, *felsőbb leányiskolája*.

Azt mondod, hogy annyira feltűnök a hiányok és hibák általában ev. ref. tanintézeteink felsorolásánál, történeti fejlődésénél, megvilágosításánál, hogy lehetetlennek tartod, hogy protestáns ember azokon meg ne ütközzék s azok miatt ne boszankodjék.

Távrolról sem a közöny miatt, de évek tapasztalatai után, látod én ezeken meg se ütközöm, nem is boszankodom. Pedig az én buzgóságom ma is az, amely volt évek előtt, a mikor egy-két tafelügyelő ur tulkapásait illő mederbe szoritottam, mert meg vagyok győződve, hogy ennek a buzgóság lángjának nem szabad egy percig sem kialudni, ha legszentebb ügyünket megvédeni, eszméinket diadalra juttatni akarjuk. Nem! az én buzgóságom oltárán ég a láng, őrizem azt, hogy gyöngédtelen kezek hozzá ne nyuljanak, tiszta legyen az áldozat, mint maga annak

a gyermekleánynak a lelke, akit a szülői szeretet, gond hozzánk vágyódással vezet. Munkánál talál a nap kelte s munkámból kisérem annak elhunyo, áldó sugarait.

Ebben a buzgósággal végzett munkában, évről-évre megtermi a maga nemes gyümölcsseit, feltalálom aztán én azt a megnyugtató önérzetet, a lelkiismeretnek azt a végtelenül jól eső nyugalmat, a melyben, mint csendes, tiszta tóban a csillagok fénye, ezer szülő elismerése, ezer meg ezer tanítvány hálás szeretete tükröződik s nem zavarja meg azt sem a méltánytalanság, sem az irigység átvonuló szürke sárga felhője.

Feltűnhetett neked s e lap olvasóinak, hogy tartalmaz, érvekben gazdag cikket után én hallgattam. De hiszen mondhattam volna-e többet én annak a miniszteri jelentés igazságtalanságának megczafolására, mint a mennyit te, a rendelkezésre álló hiteles adatok alapján mondtál?

Most azonban, a mikor egyházkerületünk határozatára szerkesztett feliratunkra püspöki hivatalunkhoz küldött válaszában a miniszter *nemcsak a felsőbb leányiskolai jelleget, de a nyilvánossági jogot is megtagadja*, mindaddig, míg a kiküldött miniszteri biztos ur közvetlen meggyőződést nem szerez, — lehetetlen hallgatnom e fontos, életbevágó kérdésben.

Ugyan miben is áll annak a miniszteri jelentésnek ránk vonatkozó sérelme? Abban, hogy megtagadja, hogy kerületünk miskolci felsőbb leányiskolájának nyilvánossági joga volna, de még valódi felsőbb leányiskolának sem ismeri el.

Azt gondolod, hogy ez először történik? Éveken, évtizedeken át következetesen teszik ezt a méltánytalanságot velünk, daczára minden hivatalos, hiteles felterjesztésnek, melyet évről-évre tőlünk fölkernek; daczára egyházkerületi, püspöki felirásoknak; daczára az állami felsőbb leányiskolák tantervéhez való alkalmazkodásunknak; daczára annak a magasabb színvonalnak, melyre oktatásunk 1886 óta emelkedett, a mikor a miskolci egyház 4 elemi osztályt is szervezett iskolánk mellé; daczára rendes, középiskolai és polgári iskolai tanterveinknek; daczára a középiskolai országos nyugdíj-intézetbe való fölvetetésünknek; daczára magának — s itt van a legtanulságosabb rész — Csáky Albin gróf volt kultuszminiszter ur két ízben kül-

A SZABADSÁG TÁRCZÁJA.

Rövid nászut.

— Jelenet egy ügyvédi irodában. —

Félénk kopogtatás hallatszott kívülről.

— Tessék!

Nyurga, negyven év körüli férfi lépett be udvarias hajlongások között; kissé kopott piquet-nadrág, megfényesedett kabát, vadgalambszin kesztyű és fénytelen szemek, szóval egy olyan kiérdemesült férfiú, kinek már multja is van, melyben nincs öröm; a mi mégis feltűnő volt rajta, szörnyen kiállott az ádámcsutkaja.

— Én kisköltői Keölthő Fidélt vagyok, mondá a szikár ur, két ujját felém nyujtva.

— Örvendek. Tessék helyet foglalni. Mivel szolgálhatok.

— Uraságod képviselőjét kérném ki egy...

— Talán valóper?

— Nem egészen; kegyeskedjék egy kis türelemmel lenni s azonnal tisztában leszünk a dologgal. Tudja meg, uram, én egy szerencsétlen ember vagyok.

— Ah! az pedig baj.

— Szenvedélyem a nő; életem nagy részét hölgyek között töltöttem, s már húsz éves koromban nem volt más vágyam, mint megnősülni, de kegyetlen sorsom nem engedé, pedig...

— Pedig valószínűleg nem mindig uraságodon mult...

— Sokat tapasztaltam már, uram; tudok előzékeny lenni, tudok táncolni és bókolni, mint talán igen kevesen, de mindenkifölött tudok urat játszani. Sajnos, daczára e tulajdonságaimnak, nem lehettem miniszter. (Bizony, komám, még tán kisbíró sem, gondoltam magamban.) S a házasság? Soha sem sikerült; mert kit én akartam, az nem akart engem és a ki engem akart...

— Azt nem akarta ön!

— Oh nem, annak nem volt pénze. És itt vendégem nagyot sóhajtott.

E példátlan öszinteség nagyon maghatott. Feszült figyelemmel lestem minden szavát.

— De térjünk a dologra. Nem szépíték semmit, úgy mondom el, a mint tényleg történt. Szerettem egy leányt; tizennyolcz éves angyal, szép, mint Ráfael madonnája és — százezer forint. Nemde, erre mindenkinek elszorul a szive. Szerettem őt és egy félév alatt meghódítottam.

S e szavaknál diadalmasan nézett rám, mintha mondotta volna: Ezt tedd meg!

— A szülők természetesen ellevezték házasságunkat, folytatá, különösen hangsúlyozva a „természetes“ szót. Minden kérés, könyörgés, fenyegetőzés kárba veszett. A szükség leleményessé teszi az embert. Evelin és

én elhatároztuk, hogy azt a már nem szokatlan módot választjuk, hogy elszökünk. Az idő haladt, szerelmünk mindinkább forró lett, még végre eljött a döntő pillanat, s Evelinnel zárt kocsi repültünk a negyedórán levő vasuti állomásra. Tervünk volt Kolozsvárig meg sem állni. Éppen csak jegyeket válthattam s sietve tartottunk egy kupé felé. Ah, az utolsó előtti kupé épen nekünk való, mondám, üres egészen és Evelinemet könnyű labdaként emeltem belé, midőn a kalauz ránk kiáltott, hogy oda nem lehet ülni, szálljunk át a más kupéba. Ejh, gondolám, egy tizforintos bankjegy s majd elhallgat. A kalauz „mehet“-et kiáltott a gép füttyült és boldogok voltunk. Mindjárt megbeszéltük hogy mihelyt Kolozsvárra érünk, sürgönyözzünk a megrémült szülőknek, hogy leány és vő, a körülményekhez képest jól érzik magokat s áldásukat kérik e szép frigyre. Oh Fidélt, oh Evelin, csók, ölelés, kölcsönös szerelmi vallomások; elmulik vagy öt perc és meglepetve vesszük észre, hogy a vonat csak nem akar elindulni. Felrántom a kupé ablakát, kinézek, és... oh, uram, az rettenetes, ami most következett! A vonat füstje is alig látszott már, oly messze haladt s a mi kupénk le volt kapcsolva és így persze helyben maradtunk; most már értettem miért kiabált ránk a kalauz. Oh, most jön a java. Mit tegyünk!? Vásáros idő lévén, a perronon

dött hiteles rendeletének, mely napnál világosabban félremagyarázhatatlanul kimondja először azt, hogy *iskolánk hitfelekezet által tartatván fel, már ezen jellegénél fogva is nyilvános intézet.* De kimondja, hogy *beleegyezését adja ahhoz, hogy intézetünk négy osztályú felső másodrendű, felsőbb leányiskolának nevezessék.*

De mi célja lett volna az egyházkerületnek egy új elemi iskola szervezésével? Hiszen eleitől fogva, még 1784-ben, a mikor gróf Vay Ábrahám elnöklelte alatt az avasi templomban tartott egyházi közgyűlésen először tárgyalatott ennek a ma éppen egy évszázad óta virágzó, felsőbb leányiskolának kérdése, már kimondják, hogy a meglévő elemi iskolák fölé szervezni kell a *nagy leányok* iskoláját. Azóta pedig azok az elemi iskolák is fejlődtek, a kor színvonalára emelkedtek. De vajjon a felügyelő-bizottság, melynek tagjai egyenként jól ismert alakjai a művelt társadalomnak, a kik oly lelkiismeretességgel töltik be állásukat, folytonosan foglalkoznak a haladó kor szellemével, igényeivel, követeléseivel, elnézte volna e, hogy annyi áldozattal mégis csak egy felsőbb elemi iskolát szervezzen? Hát föl lehet ilyet tenni komolyan erről a bizottságról? Hát maga a fenntartó nagy erkölcsi testület: az egyházkerület, mely minden évben számon kéri az eredményt, határozatával ellátja a felügyelő-bizottság hozzá fölterjesztett javaslatait, utalványozza a szükséges költségek fedezeti összegét, küldöttjei által képviselteti magát a vizsgálatokon, annyira tévedt volna itéletében, hogy a miskolci református egyház által szervezett s ma mintaszerű, elemi iskola fölé egész szívével, lelkével, buzgóságával, tudásával, nagy anyagi áldozatokkal, tekintélyes alapítvánnyal négy felsőbb leányiskolája helyett ismét csak elemi iskolát állított volna?!

Nem! teljességgel nem! A ki ezt állítaná, az vagy járatlanságát, vagy rosszakaratát bizonyítaná.

Felsőbb leányiskola bizony ez a miénk, még pedig a javából, melyet még az ismeretek, a tudományok szellemén kívül átleng oly tiszta, vallásos és nemzeti szellem, a milyen csak boldoggá teheti azt a nőt, ki itt növekedik, hogy az államnak derék polgárokat, hazaszerető leányokat neveljen

roppant néptömeg várta a Budapestre menő vonatot, s ez a nagy tömeg tanuja volt retentő sorsunknak, s apraja — nagyja tor-kaszakadtából kaczagott rajtuk, a mint a kupéból kiléptünk. Szemem elhomályosult, nem láttam semmit, csak azt, hogy Evelin arca a szégyentől a szivárvány minden színében játszik, majd fehér, majd zöld, kék és vörös, s egy roppant nagyságu 100.000 forintos bankót, a mint lassanként eltűnt szemem elől, s midőn ez magához térített, Evelin tűnt el. Mint sebzett vad, riadtam fel keresve Evelint, menyasszonyomat; hol van, hová tűnt el? Szegény, tán világgá szaladt a szégyentől? Óh neki több esze volt, sem-hogy sokáig tűnődjék a szomorú sorson: haza futott. A mint ezt megtudtam utána, futottam, s kimerülve értem házukhoz. A szülők mindent megtudtak, s mire oda értem, már meg is bocsájtottak Evelinnek. Most rajtam a sor, berontok hozzájuk s képzelje uram. . .

— Ön boldog völegény lett!

— Óh, sokkal gyorsabban mentem ki, mint be: kidobtak!

— Ah!

— S most kérem, uram, legyen kegyes beadni a keresetet egy flakker és két XIV. zónás első osztályú vasuti jegy erejéig.

H. B.

Itt tehát nyilvánossági jog még miniszteri határozat, vagy csak discussió tárgyát sem képezi. Nyiltan kimondja, hogy éppen úgy, mint a sárospataki, miskolci fiúiskolák, a mi leánynevelő intézetünk is nyilvános, a mely nyilvánossági jogot a felekezeti jelleg már involválja.

Ily rendeletekkel szemben, ugyan méltó volna-e nekem is méltánytalankodni, vagy éppen bosszankodni? A kinek igazsága van, az nyugodt, szilárd, mint a hogy engem sem rendít meg az a miniszteri jelentés. Annyival inkább, mivel azt az előnyt, a melyet az u. n. nyilvánossági jog ad, a mi intézetünk folytonosan, fennakadás nélkül élvezte eleitől fogva. Fölvétetett minden folyamodó növendékünk az állami magasabb, a tanítónképző intézetbe, pósta- és távirótanfolyamokra s legyen hála a gondviselésnek, nem szégyeltük meg magunkat miattok, sőt növendékeink mindenütt, mint kitünőbbek ismeretese.

Legyen szabad egy kevés statisztikával igazolnom ezt.

Az 1872—73-dik iskolai évtől, tehát attól az első évtől kezdve, a melyben a főtiszteletű egyházkerület bizalmából állásomat elfoglaltam, a mai napig többnyire kitüntetéssel vétettek föl s tették le a különböző tanfolyamok vizsgáit: *Munyai Eugénia, Hekkel Izabella* (postamesterek), *Kriszanovszky Ilona* (Nagyváradon igazgatónő), *Jamriska Erzsike* (leánynevelő intézetünknel bentlakó okl. tanítónő-nevelőnő volt. Meghalt 1891. decz. 7.), *Misley Ilonka* (meghalt mint III. éves képezdei növendék), *Ulicsnyei Eugénia, Ferenczy Jolán* (néhai Ferenczy Lajos unokahuga), *Dálnoky Ilona, Szűcs Etelka, Kozma Jolán* (jelenleg a miskolci állami polg. iskolában a történettudomány tanítónője), *Kriszanovszky Emma, Balló Eteika* (jelenleg leánynevelő intézetünk internátusában segéd-nevelőnő), *Schutz Paulina* (Szepes-Bélan postamester), *Mayer Berta*, (tanítónő), *Kun Margit* (zongoraművésznő Budapesten), *Illeyfalvi Emes, Gece Teréz, Krompecher Irén*, (tanító nevelőnő Pápán), *Goldberger Róza* (tanítónő), *Kalus Teréz* (postamester), *Lörinczy Erzsébet* (tanítónő Budapest), *Misley Mariska* (tanítónő), *Baksy Sarolta* (postamester), *Szalay Mariska* (tanítónő), *Ujlaky Gizella* (tanítónő), *Krausz Matild, Molnár Mariska, Guhr Ilona, Macskásy Jolán, Benczúr Margit, Terhes Margit* (postamester), *Filip Heléna* (tanítónő). *Gérecz Vilma*. És még hányan lehetnek az ország különböző részén, a kirkól nekem nincs tudomásom?

Ha ez így volt, akkor már az a miniszterium, melynek intézkedésével, ellenőrző főfelügyeletével fölvétettek, vizsgákat tettek, oklevelet nyertek a mi növendékeink, eo ipso elismerte iskolánkat olyannak, a melynek bizonyítványait el lehet fogadni.

De hát miért is ne fogadhatta volna el? Hiszen teljes igyekezettel azon voltunk és azon vagyunk ma is, hogy az állami tantervvel megegyezőleg tanítsunk. Kidolgozott, az értesítőben közzé tett tantervünket ismeri az egyházkerület, jóváhagyta azt. Egyetlen egy tárgyat találtam legújabbban, az egészségügy, melyet nem tanítottunk, mint speciális tantárgyat. A tornát a nagy kiterjedésű udvaron több éven át rendszeresen tanulták növendékeink. Most csak néhány éve szünetel az, de bőven kárpótolja azokat a kommandóra tett mozgásokat a szabad játszás, futás, a labda, karika, lawn-tenis, kroquet játékok, a melyekkel intézetünk föl van szerelve. Most meg már épül a diszes tornacsarnok.

Minden felekezetnek külön vallásánára van. Tankönyveink mind felsőbb leányiskolák és gimnáziumok számára vannak írva. A német az első osztálytól, a francia a második osztálytól kezdve rendszeresen tanítatik. A magyar irálytan és irodalomtörténet, a világ- és magyar történet gimnáziumi terjedelemben. A természettudományokhoz gazdag muzeum van berendezve. A szám-tudományok mértannal kapcsolatban rendszeresen tanítatnak a szaktanár által. A kézi-

munka a legfelsőbb fokú igényeknek is megfelel és állami ipartanmühelyi képezdét végzett szaktanító kezében van. A milleniumi országos kiállításon is méltó feltűnést keltett. A szabadkézi rajzzal párhuzamosan tanítatik a mértani rajz. Az éneklést oly eredménynyel tanulják növendékeink, hogy a felsőbb osztályokban már nincs az a dallam, melyet a hangjegyek után első látásra le ne énekeljenek. Összhangzatos énekelőadások meghallgatására siet a nagy közönség. A zongora (három az intézet sajátja) és czimbalom (az intézet sajátja) hangszereknek külön szaktanítói vannak. Minden osztálynak állandó osztálytanára van. A végzett tananyagról, a tanterv, az órarend szigorú megtartásával, a mulasztók neveivel osztálykönyv-naplót vezetünk. Az egyes tantermek teljesen föl vannak szerelve oly padokkal, tanszerekkel, melyekről önérettel mondhatom, hogy mintaszerűek. De hát nincs könnyebb, mint itélni, ha még hozzá kevés a jóakarát. Igazán az már aztán megdöbbentő dolog, hogy oly nagy erkölcsi testületnek, mint egy egyházkerület, nemhogy köszönetét és kitüntető elismerését fejezné ki az állam, hogy nagy áldozatokkal ily nagy iskolát rendez be, melylyel nemcsak felekezetének, hanem felekezet nélkül magának az államnak nevel ritka jó érzésű honleányokat; ellenkezőleg meg akarja fosztani a kivivott sikertől, a nagyközönség, közvélemény elismerésétől. Ez hálátlanság is, ellenmondás is.

Ellenmondás többszörösen. Itt őrizzük iskolánk tanácstermében a székesfehérvári országos kiállításon nyert emlékményt 1879-ből. Itt az 1885-iki budapesti országos kiállításon kapott nagy érmet s az ezt atadó nagy okmányt, amelyen nagy betűkkel van odanyomtatva a következő czim: *Tiszánin-neni ev. ref. felsőbb leányiskola.*

Ekkor a kiállított tárgyak: írásbeli dolgozatok, rajzok, kézimunkák, irodalmi dolgozatok után a jury felsőbb leányiskolának tartott, most 11 év után, amikor egészen magasabb színvonalra helyezték iskolánkat a törvény, a miniszteri rendeletek szerint szervezkedtünk, internátust alapítottunk, ma-holnap be nem fogadható létszámmal dícsesünk, a millenaris kiállításon rendszeres tanításért elismerést, kitüntetést nyertünk, ma már nem vagyunk sem felsőbb leányiskola, sem nyilvános joggal felruhazott tanintézet.

Mennyi ellenmondás! Alig néhány éve, hogy egyházkerületünk nagyérdemű elnökei: a nagyemlékű br. Vay Miklós és Kun Bertalan püspök neveivel, br. Vay Béláné védnöksége alatt a miniszterium engedélyezésével országos sorsjátékot rendeztünk a *tiszánin-neni ev. ref. egyházkerület miskolci felsőbb leánynevelő intézete javára*, oly eredménynyel, mely akármely százados multu főiskolának is becsületére vált volna. Akkor felsőbb leányiskola voltunk, nyilvánossággal elismerve; ma, mikor annak a sorsjátéknak kedvező gyümölcsét élvezzük, felhasználva azt a szükséges épületek emelésére, berendezésére, felsőbb oktatásra, ma már nem vagyunk sem felsőbb leányiskola, sem nyilvánossággal bíró intézet.

Mi ez? Ki magyarázza ezt meg? Talán csak nem az exigenciák tudománya játsza itt is a szerepet? Hiszen én magammal hoztam Sárospatakról a tiszta, hamisítatlan hazaszeretetet, politikai meggyőződésemet: a *független Magyarország*, melyen szent idealizmussal csüggök, s melyet tölem senki el nem vehet, éppen úgy, mint református hitemet; — de én abba a politikába, mely a mai kort uralja, soha bele nem avatkozom; az én politikám egy: hazaszeretetre nevelni a rám bízott drága kincset, az ifju leány szívét, melyből a nemzet üdvforrása fakad.

Hiába nagyméltóságú miniszterium. A tények beszélnek, amelyeket a legmagasabb tekintélynek sem lehet meg nem törtétekké tenni. A protestáns, a református buzgóságból összerakott köveket nem lehet szétszedni. Itt vannak azok, őrzik a nevelés, a vallás,

az erős hit, a csüggedetlen remény, a tántoríthatatlan hazaszeretet szentségeit s őrizetökre még a sirból is felkelek, nemhogy most megbántani, megsérteni megengedném. Lángoló, sok küzdelemmel teljes ifju lélek verejtéke hullott azokra; férfikorom egész munkakedve van arra ráírva. Tiszteletet, elismerést parancsolnak ezek, nem méltánytalanságot, szántsándékos kicsinylést.

És még egyet! Mutasson fel nekem a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi miniszterium valamely felsőbb leányiskolát az országban, amelynek internátusa oly látogatott s országos értékű volna? Az 50 növendékre berendezett helyiségekre évenként 60-70 növendék jelentkezik távol, messze földekről. Elég legyen Somogy-, Tolna-, Veszprém-, Bács-Bodrogye- és Zala megyéket említenem. Mi mellett tesz ez tanúságot? Elemi iskolás gyermekeket nem küldenek ily távolra a szülők, de intézetünk szabályai sem fogadják el. Az ide küldött leánykák mind elemi 4-6 osztályt végzett 11-12 éves kortól 14-16 éves korban levő leánykák. Felsőbb leányiskola biz' ez a mi kerületi leánynevelő intézetünk, melynek pieriai forrásából meríteni messziről elzarándokolnak ide. Hanem hála Istennek, már oda juttunk, hogy nem szánakoznak rajtunk, hanem irigyelnek. És az irigység mindig rossz tanácsadó.

Köszönöm kedves, jó barátom, hogy foglalkoztál velünk. Áldjon meg az Isten érte! Mert bizony jól esik az érdeklődés a mai közönyös időben, midőn az ember keresi azt, ami szenzációs, a hibát nemcsak hamar észreveszi, de lesi, várja, míg a jót, az igazat nem veszi észre, sőt kétségbevonja.

Fogadd köszönetem mellett azt az ígéretet, hogy leánynevelő intézetünk érdekét ezentul is szívesen viselem s az teljes virágzásra fejleszteni, jövőjének szilárd alapot vetni legfőbb feladatommak tekintem.

Szívvel üdvözlő:

Tóth Pál.

FARSANG.

Tea-estély.

— 1897. február 20-án. —

A miskolczi ág. evang. nőegylet tea-estélye, — mely a „Korona“-szálló dísztermében szombaton este folyt le — egyike volt az idei farsang legsikerültebb mulatságainak.

És a siker titka mi? — A nők áldozatkész jósága, a melylyel minden jó, szent ügyet oly igaz lelkesedéssel ölelnek fel, mert — Eötvös Józseffel szólva — a nők nemcsak a *szébbik* fele, de a *jobbik* fele is az emberiségnek.

Ez a jóság szülte meg az áldozatkészéget, ez a fáradhatatlanságot, a csodás buzgalmat és leereszkedő szíveséget, a melyek oly kedves harmoniává olvadva össze, lebilincseltek a rideg férfiszíveket, megnyiták a zárkózott tárczákat, fölmelengették a szunynyadó idealismust.

Miként maradhatna el a siker ott, a hol ígérő menyecskék, szellemes asszonyok, üde leánykák mosolygó jó kedvvel, sokat ígérő kedvességgel hálózák be és hódítják meg a büszke *erősebb* nemet!?

A szépen díszített nagyterem, már 8 óra után telve volt; az asztalok sűrűn tömve s köztük sűrűn-forogva a világ legszebb pinczérei.

Miután megváltom a belépési engedélyt, felcsaptam szemlélőnek. Ugy elnézem innen a sarokból azt a kedélyes nagy társaságot, a mely oly mohón fogyasztja a felszolgált ételt, mintha czélul tűzte volna ki, hogy

ma mindennek el kell fogyni, avagy talán a tündér-pinczerek hizelgő nógatása fokozza az étvágyat? Minden asztalnak megvan az ő figyelmes tündére s elég egy röpke óhaj, már repdesve jön a kis hamis, hogy kielégítsen. A konyhafelügyelők most a legkedvesebbek, édes, rimánkódó szóval kérnek sort a felszolgálók, mert valamennyi siet. Egymás után fogynak, tűnnek a finom eledelek és italok. A kuktálkodó férfiakat egész raj fogja körül és el nem eresztik addig, míg meg nem sarcolják. A kíváncsiság bűnét egy koronával levezekelve a sütemény-árusok emelvényét vettem szemügyre. Itt volt még csak élénk a vásár. Az a sok drága, izletes sütemény, nyaláncság delejes erővel kötötte magához a szépekért áldozni tudó férfi-világot, a kik versenyezve vásárolgattak.

Amott a nőegylet buzgó és tevékeny elnöknője: *Bartányi Gyuláné* urnő kedves, üde mosolylyal halad asztaltól asztalig, hogy személyesen győződjék meg, ha vajjon megvan-e elégedve mindenki. És ha itt-ott egy-egy rendező bizottsági hölgygel fontos tárgyalásba bocsátkozik, úgy kívánnám, ha az egész rendezői kart összegyűjtené, hogy itt örökíthetném meg egyenkint is a fáradozókat.

— Igen!? vagy úgy, a kis hamis ott érzi jól magát!... Ez a gondolat annak a csalfa szemű felszolgáló tündérnek szólt kérem, a kit meg akartam bosszantani. No, most megzavarom, kérek tőle vacsorát. És mit gondolnak, haragudott? Dehogy. Oly kedvességgel szolgált ki és hogy ne unatkozzam, oda ült mellém s azzal a hamis szemével — mert csak arra haragszom — oly biztatóan nógatott, hogy csak kérjek tőle még valamit....

Nem tudom, részrehajlóvá tettek-e, de azt indítványozom, hogy ezentul minden mulatságrendezést bizzunk a nőkre. Emancipáljuk őket e nemből teljesen, mert ebben ott-hon vannak.

Valaki megirigyelte sorsomat, elvitte tőlem a szép asztaltársamat, mert tánczra szólt a zene. Az asztalok mind jobban kiszorultak, a tér nagyobbodott s a szaporodó párok hévvel, tüzzel járták a fenséges csárdást. A kedélyes táncz a hajnali órákig tartott.

A sikerült mulatságért méltán dicséret illeti az elnököt, rendezőt, közreműködő hölgyeket, úgy a szíves adakozókat, elkészítőket is, a miért bizonyára a megjutalmazott egylet kinek-kinek érdeme szerint fog köszönetet mondani; mi a nagy közönség nevében ismerjük el a nők érdemét és azzal zárjuk referádánkat, hogy a nők mulatsága — a férfiak öröme mindenkor.

A mulatságon notabilitásaink sorából jelen voltak: Gróf *Auersperg* tábornok, gr. *Zedvitz* őrnagy, *Dobrovoly* alezredes és *Wolnhofer* ezredes, *Cronenbold* altábornagy, dr. *Tarnay* Gyula alispán, *Soltész* Nagy Kálmán kir. tan. polgármester, *Englich*-Popperich dandárparancsnok, *Kadvány* István és dr. *Szabó* Gyula kir. tanácsosok, *Görgey* László üzletvezető és társaséletünk sok előkelősége s a tisztikar teljes számmal.

Az első négyest 110 pár tánczolta.

A jelenvolt hölgyek névsora:

Leányok: *Alberth* Margitka, *Alexy* Ilonka, *Bartányi* Anna, *Bartányi* Ilonka, *Bódog* Erzsike, *Czékus* Piroška, *Dobrik* Ilona, *Gaszner* Irén, *Halmi* Mariska és *Bertuska*, *Hosszu-*

falussy Emma, *Jezsovics* nővérek, *Kiss* Aranka, *Kosztenein* Ilona, *Kiss* Margit S.-A.-Ujhely, *Lányi* Ilona, *Latinák* Kata, *Lengyel* Malvin, *Margonyai* Jennyke és *Gábriska*, *Mikola* Mariska (Tokaj), *Mikuleczky* Ilona, *Munyey* Jenny, *Pfliegler* Janka, *Petykó* Mariska, *Porcs* Erzsike, *Pfliegler* Ilona, *Pollacsek* Vilma, *Plank* Margit, *Rottsteter* Erzsike, *Steiner* Olga, *Szepessy* Ilona, *Sztankóczy* Margitka, *Suszták* Cornél (Sajó-Szentpéter), *Trillbaas* Margitka, *Tóth* Mariska és *Erzsike*, *Truskovszky* nővérek, *Weszter* Emmuska, *Wolnhofer* Emilia, *Williger* Thulia.

Asszonyok: *Cronenbold* altábornagyné, dr. *Tarnay* Gyuláné, *Soltész* N. Kálmáné, *Lehoczky* Györgyné, *Pétersné*, *Wolnhofer* Emilné, *Görgey* Lászlóné, *Déván* Ottóné, *Lichtenstein* Józsefné, *Kubacska* Istvánné, *Bulyovszky* Gusztávné, *Zelbr* Theofilné, *Hosszufalussyné*, *Sztankóczy* Mihályné, *Gheóde* Tazsilloné, dr. *Markó* Lászlóné, *Szontagh* Gusztávné, *Kállay* Manóné, dr. *Rác* Györgyné, *Pfliegler* Jánosné, *Mikuleczky* Istvánné, dr. *Görgey* Sándorné, *Gianone* Adolfné, *Kiss* Endréné, dr. *Margonyainé*, *Gaszner* Gyuláné, dr. *Glós* Károlyné, *Békeffyné*, dr. *Szánthó* Bertalanné, *Halmi* Gyuláné, *Porcs* Jánosné, *M. Nagy* Albertné, *Mahr* Pálné, *Tiszay* Dezsóné, *Karikás* Gyuláné, *Petykó* Józsefné. *Lányi* Józsefné, *Alexy* Hugóné, *Kosztenein*né, *Szepessy* Béláné, *Weidlich* Pálné, *Plank* Józsefné, *Czékus* Istvánné, *Schwarerné*, *Thury* Józsefné, *Pollacsek* Arnoldné, *Edeleányi* Arpádné, *Márki* Béláné, *Szentimrey* Béláné, *Suszták* Józsefné, *Steinerné*, *Gebe* Endréné, *Lengyel* Gusztávné, *Milecz* Klára stb. stb.

Miskolczi könyvnyomdászok bálja.

— Megtartatott február 20-án a Seper-teremben. —

Négyszázötven esztendővel ezelőtt Mainz városának egyik jelentéktelen házában nyílt meg a legelső könyvnyomda. A cégédtáblán e két név állott: *Gutenberg* és *Fust* (később *Faust*).

Akkoriban még fabetükkel dolgoztak és a könyvnyomdászat legnagyobb vívmánya egy negyven soros biblia volt.

Azóta nagyot haladt a világ. A kis mainzi könyvnyomda szülőhelye lett a felvilágosodás, kultúra és emberi haladás leghatalmasabb tényezőjének, a nyomtatott betűnek.

És mindazok, a kik szolgálatában állanak a nyomtatott betűnek, biztosak lehetnek a művelt emberiség rokonszenve felől, feléjük fordul az teljesen és szeretettel.

Bizonyos ihletséggel, meghatottsággal mentünk el a miskolczi derék könyvnyomdászok legelső báljára.

Hisz láttuk közlőül, tanui voltunk annak az odaadásnak, buzgalomnak, melyet a nyomdászok báljának sikere érdekében kifejtettek.

Olyan színezete, látszata volt a dolognak, mintha nem bálügyben, hanem valami magasabb misszió dolgában járnának el és tényleg misszió is volt: megteremtették a nyomdászok bálját.

Nem üres, kongó frázis az, ha mondjuk: hogy az a bál egyike volt a farsang legsikerültebb, legszebb mulatságainak.

Ez valóságos, igazi *táncmulatság* volt: táncoltak benne és mulattak jól, fesztelenül, vígan.

Azonban, a gondtalan multság mellett a nemes czél, a melyre a jövedelem fordítása el lett határozva, — a könyvtár szaporítása — szintén egy hatalmas lépéssel meg lett közelítve, a mennyiben a tiszta jövedelem igen tekintélyes.

A bál érdekében az egész rendezőség derekasan, vállvetve, versenyre buzdulkodott.

Különösen kiemelendő, hogy a hölgyeket egy igen ügyesen, izlésesen összeállított tánczrenddel lepte meg a figyelmes rendezőség, mely tánczrendnek a kiállítása a *Gedeon* és *Társas* nyomda-czéget dicséri.

Nem kevésbé kellemes meglepetés volt az, hogy a második négyesnél minden tánczosnő egy illatos, csinos ibolyacsokrot kapott a rendezőségtől.

Az első négyest **112 pár** tánczolta.

Ime a szép jelenvolt hölgyek névsora:

Leányok: Balajthy Gizella, Balog Juliska, Baierfond Erzsike, Bakos Mariska, Bornstein Herminka, Brodmann Zsenike, Braun Fánika, Brodmann Ilonka, Czakó Mariska, Demeter Jolánka, Deutsch Szerénke, Eötvös Anna, Féder nővérek, Fischer Malvinka, Friedmann Herminka, Fried Regina, Geiger nővérek, Groszmann Berta, Goldstein Boriska, Goldfinger Ilona, Grünwald Szidike, Grünwald Hanika, Grünwald Zsenike, Héczey Vilma, Haris nővérek, Jurácskó Emma, Kiss Gizella, Krein Iduska, Krausz Herminka, Klein Regina, Klein nővérek, Klein Rezsinke, Kosztolányi Juliska, Lichtmann Róza, Márkus nővérek, Novák Piroska, Pavlik Etelka, Roma Etelka, Rásky Juliska, Rosenthal Juliska, Reichman Malvinka, Szabó Erzsike, Szabó Piroska, Szarka Mariska, Stohlhofer Róza, Szalathnay Vilma, Stark nővérek, Szepcsik Mariska, Steiner Szerénke, Spiegel nővérek, Schwarcz Rezsinke (Edelény), Tarcz Margitka H.-Csaba), Világi Irma, Varga Juliska, Wittenberg Matildka.

Asszonyok: Balajthy Józsefné, Balog Istvánné, Bakos Istvánné, Bornstein Jakabné, Brodmann Józsefné, Csabay Dezsóné, Czakó Imréné, Czakó Samuné, Csáky Józsefné, Demeter Pálné, Darula Arnoldné, Drélick Gusztávné, Eötvös Lajosné, Fábian Edéné, Fábian Gusztávné, Fischer Mórné, Fried P.-né, Gedeon Andrásné, Geigerné, Horeczky Györgyné, Krein Józsefné, Klein Jakabné, Krausz Zsigmondné, Pavlik Józsefné, Roma Györgyné, Radil Károlyné, Rosentalné, Szelenyi Lajosné, Szabó Jánosné, Szabó Dánielné, Szarka Dánielné, Stohlhofer Károlyné, Steinfeld Ernőné, Szalathnay Józsefné, Stögermayer Alajosné, Tarczné (H.-Csaba), Világi Károlyné.

A kik a bálon résztvettek, feledhetlen, szép emlékekkel távoztak onnan.

Csizmadia-bál.

— 1897. február 21. —

A miskolci csizmadia ipartársulat szokásos jótékonycélu tánczestélyét vasárnap tartotta a „Korona-szálló“ dísztermében. A régi időből nevezetes tánczmultság ezen az estén sem vészett hajdani hírből semmit sem. Városunknak ez a tiszta, puritán érzelmű polgárai s a szebbnél-szebb nők most is csaknem egészen megtöltötték a tágas termeiket. Fesztelen jókedv uralkodott úgy a tánczoló soraiban, mint a komolyabb férfiak körében. Az első négyest 60 pár tán-

czolta. Mig a teremben a táncz lelkes hangulatban folyt, azalatt a mellékhelyiségekben komolyabb férfiak hoztak áldozatot Bachus oltárán. A multság — mely egészen hajnal hasadtáig tartott — úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben kitünően sikerült.

Városunk előkelő és ismert férfiai közül megjelentek a multságban:

Dr. *Tarnay Gyula* alispán, *Kovács Lajos* m. főügyész, *Bizony Ákos*, *Mikuleczky István*, *Bársony János*, *Soltész Nagy Albert*, dr. *Neuman Bertalan*, dr. *Halász Sándor*, dr. *Kürtz Jakab*, *Bodnár Dániel*, dr. *Rácz Jenő*, *Karla Bertalan*, *Pfiegler Ferencz*, *Prokób Antal*, *Varajthy István*, *Kóts Sándor*, ifj. *Kun Bertalan* és még számosan az iparososztály köréből.

Leányok: Lőrincz Erzsike, Kálnay Juliska, Juhász Mariska, Szuhár Irma (Diósgyőr), Szabados Jolánka, Bentsik Boriska, Szántay Róza, Sinkmayer Annuska, Nemes Zsuzsika, Nagy Jolánka, Kiss Jolánka, Rácz Lila, Szepcsik Mariska, Szepcsik Ida, Tomek Etelka, Veress Piroska, Fogarasi Erzsike, Madár Terike, Román Erzsike, Hajász Terike, Tóth Erzsike, Helmecci Erzsike, Lázár Boriska, Kazimir Jolánka, Kormos Juliska, Szudy Mariska, Egerer Karolin, Egerer Terike, Csuha Mariska, Viszlai Annuska, Füle Erzsike, Szuhay Ilonka.

Asszonyok: Karla Bertalanné, Szepcsik Györgyné, Péter Bertalanné, Vöney Mihályné, Tomek Mártonné, Bortnyik Lajosné, Bortnyik Ferenczné, Roszik Károlyné, Kmety Sámuelné, Lőrincz Lajosné, Papp Jánosné, Gyurkó Jánosné, Szuhár Mátyásné (D.-győr), Nagy Andrásné, Koptó Bálintné, Fejes Gergelyné, Roszik Sámuelné, Ravasz Istvánné, Molnár Imréné, Kriston Sámuelné, Mathia Andrásné, Ferenczy Györgyné, Kovács Istvánné, Francz Jánosné, Legendi Istvánné, Czokoly Pálné, Sebő Lajosné, Szabados Sándorné.

Rablógyilkosok elfogatása.

A miskolci rendőrség derék munkát végzett, amennyiben ügyes és kitartó nyomozat után sikerült elfognia két olyan közveszélyes egyént, melynek világvárosok bő bűnkronikáiban is ritkán fordulnak elő.

A nyomozatot *Horváth* kapitány vezette és természetes, hogy az elért eredmény kiválóan az ő érdeme, azonban kiemelendő, hogy *Takó Sándor* és *Farkas József* rendőrbiztosok is kiváló érdemet szereztek maguknak abban, hogy két fölötte közveszélyes ember ma már lakat alatt van.

Az érdekes ügyet következőkben ismer-tetjük.

Február 13-án *Kreuz Simon* vasgyári munkást Diósgyőr és Miskolcz között, Miskolczhoz közel a réten meglőve találták. Az embert bevitték a kórházba, hol most a halállal vívódik. A rendőrség a nyomozatot megindítva, gyanu alapján *Elek István* hely- és foglalkozás nélküli kőmives legényt tartóztatott le, a ki azonban alibiét beigazolta, miért is őt szabadlábra kellett helyezni. A nyomozat más utra tereltetvén — és ez uttal helyes nyomon járva — a rendőrség összefogdosta a Kis-Avas összes csavargóit, számszerint 45-öt, a kiket sorra kihallgattak és a következő eredményre jutottak. *Mulicza Albertné* és leánya *Mulicza Mari* Kis-Avas 445. sz. a. lakó kétes existenciájú egyéneknek csavargók szoktak tanýázni. E két nőszemély a rendőrséghez előállítván, hosszas faggatás után kivallották, hogy *Tóth Pál* foglalkozás nélküli volt pénzügyőr és *Nagy István* szintén foglalko-

zás nélküli vasgyári munkás f. hó 14-én, vagyis a lövést követő vasárnapon elmentek *Muliczaékhoz* és ott elmondták, nevezetesen *Tóth*: nagy dolgot tettem meglőttem egy embert. Ezzel lefeküdt és sirt. *Nagy István* hozzátette, hogy nemcsak egy embert, hanem két asszonyt is meglöttek. Erre a rendőrség nagy apparátussal elfogta *Tóth Pált* és *Nagy Istvánt*, kiknél revolver volt és lelővéssel fenyegettek minden hozzájuk közeledőt, *Takó* és *Farkas* rendőrbiztosok csendőri asszisztenciával lefegyverezték a gyilkosokat s bekisérték a rendőrségre, hol *Horváth* kapitány fogta őket vallatóra.

Kezdetben konokul tagadtak, azonban, midőn a kapitány őket *Mulicza Marival* szembesítette, a ki a szemükbe mondta, hogy beismerték a gyilkosságot, akkor vallani kezdtek. Az esetet úgy adták elő, hogy február 13-án *Huszátné* kétes híru házában mulattak, tíz óra után bérkocsiba ültek és a vasgyárba hajtottak. Állandóan revolvert hordván maguknál, az uton a járó-kelőkre lövöldöztek. A vasgyárba érven, kiszálltak a kocsiból s minthogy pénzök nem volt, elmentek pénzt szerezni a maguk módja szerint, vagyis rablás, esetleg gyilkosság által. Közel *Miskolczhoz* a réten megláttak egy embert két asszonymyal a kikkre nyomban *Tóth* kétszer, *Nagy* pedig egyszer rálőtt. *Tóth Pál* első lövése talált és az áldozat *Kreutz Simon* volt.

A két gonosztevő gaztettük elkövetése után gyalog visszafutottak a gyárba, mig a két asszony sikoltozva *Miskolcz* felé futott és a meglött ember is összeszedve utolsó erejét futásnak eredt. Igen érdekes, hogy *Tóth* és *Nagy* kivallották, hogy egy egész sor rablást terveztek, melyeket azonban — szerencsére közbejött elfogatásuk folytán — nem hajthattak végre.

H I R E K.

— **A tűzoltó egyesület közgyűlése.** A miskolci önkéntes tűzoltó-egylet évi rendes közgyűlését *Horváth Lajos* elnöktele alatt vasárnap délelőtt tartotta meg a városházának nagytermében. A gyűlés egy szép és ünnepélyes jelenettel vette kezdetét. Azok a derék tűzoltók ugyanis, a kik öt év óta állanak a tűzoltás nemes ügyének szolgálatában, *bronz éremmel* lettek kitüntetve. Érmeket kaptak: *Bátorffy Ferencz*, *Blahos Antal*, *Edelman Mór*, *Freund József*, *Krausz Adolf*, *Nyulász József*, *Pischel Ele* és *Viszlai József*. Ezután *Duronelly József* segédtsit olvasta föl nagy gonddal összeállított évi jelentését, mely az egyesület kebelében lefolyt eseményekről számol be. Majd a felügyelő bizottság terjesztette elő a számadások megvizsgálásáról és az évi költségeloirányzatról szóló jelentését. Ezeket a közgyűlés örvendetes tudomásul vette s *Fischer Lajos* pénztárnoknak buzgó fáradozásáért elismerést és köszönetet szavazott. Az alapszabályok egyes szakaszainak módosítása után a közgyűlés véget ért. — A működő tagok közgyűlésén, — melyen *Horváth László* főparancsnok elnökölt, az egyes választások ejtettek meg. Szakaszparancsnokká: *Kócs Sándor* és *Pasteiner Győző*, segédtsitteké: *Eötvös Lajos* és *Duronelly József* újból lelkesedéssel meg-

választattak. A szertárnoki állás — miután több jelölt volt — titkos szavazás útján tölthetett be. A választást vezető bizottság elnöke Szombathy Sándor, tagjai: dr. Halász Sándor és Lang Ottó voltak. A választás megejtetvén, szótöbbséggel Thury József, választatott meg szertárnokká; segédszertárnok Bátorffy Ferencz lett. Végül Tangli György eddigi szertárnoknak érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták.

— **Eljegyzés.** Dr. Németh Imre városunk egyik tekintélyes fiatal ügyvédje, lapunk volt felelős szerkesztője a napokban tartotta eljegyzését Császy Bella urhölgygyel, Császy Bálint földbirtokos és ev. ref. egyházmegyei tanácsbíró szép és művelt lelkű leányával, Szathmár Mikolán. Zavartalan boldogság kísérte a megkötött szép frigyét!

— **Eljegyzés.** Gross Miksa cipész-iparos vasárnap váltott jegyet Spreiser Sarolta urhölgygyel, Spreiser M. polgártársunk kedves leányával.

— **Eljegyzés.** Schwarcz Miksa szuhogyi földbirtokos e napokban tartotta eljegyzési ünnepélyét Ernst Jakab miskolczi kereskedő kedves és szeretetreméltó leányával Bertával.

— **Uj harang.** Az alsó-miskolczi róm. kath. plébánia-templom tornyába szombaton délután nagy közönség jelenlétében huzzák föl a nagy harangot. A harang kilencz méter-mázsás és F. hangot ad. Érdekelni fogja talán a közönséget, ha felemlítjük ez alkalommal, hogy a miskolczi nagy harangok minő hangokat adnak. Az „Eszter“ hangja B, a „Gábor“ hangja C, az ág. ev. templom nagy harangja D, az avasi templom nagy harangja E, a mindszenti templom nagy harangja F. hangot ad. Tehát fokozatosan emelkednek fölfelé. Sajnálni való dolog, hogy az egyházak előljárói a harangok üntetésénél nem voltak figyelemmel az összhangra. Városunk minden tornyában a harangok erős diszsonáns hangot adnak.

— **A miskolczi terménycsarnok** vasárnap tartotta meg tisztújító közgyűlését. Az 1897-ik évi költségvetést 1951 frt 55 kr. bevételben állapították meg. Örvendetes jelenségként tüntette fel az elnöki jelentés azt a körülményt, hogy ez évben először mutatható ki 391 frt 55 krnyi fölösleg. Elnökké újból nagy lelkesedéssel egyhangulag Weisz Józsefet választották meg. Alelnök lett: Feuerstein Márkus; titkár: Sugár Ignác, pénztáros: Havas Mór, ügyész: Vajda Adolf dr. Választmányi tagok: Friedmann Bertalan, dr. Gencsi Soma, Grünfeld Ödön, Harangi Menyhért, Klein Adolf, Klein Dezső, Kohn Gábor, Koos Soma, Munk Soma, Neufeld Lipót, Radvány István, Schrecker S. L., Silbiger Ármin, Varga Jakab, Wexler Antal és Simon; póttagok: Rosenthal Vilmos, dr. Horváth Bertalan és dr. Robiczek Adolf. Számvizsgáló bizottság: Dr. Grósz Viktor, Groszmann David és Grünfeld Sándor.

— **Bucsu-estély.** Farkas István, a magyar államvasutak miskolczi műhelyének egyik fiatal mérnöke a budapesti főműhelybe helyeztetett át. Tisztársai és a műhely alkalmazottai ez alkalomból mult pénteken a telepi vendéglőben rendkívül sikerült bucsu-estélyt rendeztek a mindenki által szeretett derék mérnök tiszteletére, mely estélyen a dal- és önképző kör is testületileg résztvett.

Dal és pohárköszöntők árja között haladt az idő, míg eljött az elvárás órája, a mikor is a népszerű mérnököt szíves szerencsevánatok között útjára bocsátották.

— **A rangkorság fojtogatása.** A belügy-miniszter, a ki különben a király személye körüli kollegája révén ugyancsak osztogatja a haza szűkebb nagyjainak a titulusokat, ezuttal egy helyes kis ötletre jutott s némi torkolást vitt véghez a rangkorságon. Eddig általános rangok és az emberkor legvégső határáig viselhető rangok voltak s a ki valami rangot megszerzett magának férfikora ugynevezett delén, viselhetette az ugynevezett férfikora alkonyáig. Ezentul azonban lesznek időhöz kötött czimek és rangok és ez nem is olyan gondatlan ötlet, mint a milyennek látszik. Ebben a hazában ugyanis a főispánoknak is van joguk arra, hogy kurtább berendezésű rangokat adományozzanak s nem egy alkotmánybástya van szintén e hazában, ahol élnek is e jogokkal bőségesen. Némely megyében a kétnapos közigazgatási gyakornok már tiszteletbeli szolgabíró, a szolgabíró tiszteletbeli főszolgabíró, a jegyző meg valamennyi főjegyző s körülbelül hasonlít itt a közigazgatás az ismert délamerikai hadsereghez, a hol tiz közkatonára husz tábornok és átlag negyven ellentengernagy esik. Ezt a dolgot sokalta most meg a belügyminiszter s mint egy szomszédmegye hivatalos lapjában olvassuk, elrendelte, hogy a főispánok által adományozott tiszteletbeli czimek, csak a legközelebbi tisztújításig lehetnek érvényben s ha ekkor a főispán meg nem újítja, a tiszteletbeli czim önként megszűnik. A belügyminisztert kétségkívül sok keserű tapasztalat vihette oda, hogy ilyen rendeletet adjon ki e rangkorságos hazában, hanem azért fején találta a szöveget. Ezentul nem negyven, hanem átlag harminczöt ellentengernagy fog esni tiz közkatonára.

— **Diurnista kisasszonyok.** A nők előtt megnyitott új életpálya: a díjnoki állás ugyancsak vonzza magához a munkálkodni vágyó műveltebb női elemeket. Ortway Miksa kir. kuriai bír. törvényszéki elnökhöz a tegnapi nap folyamán már sok kérvény érkezett. Vajjon lesz-e annyi hely, a hová el lehet majd helyezni a jelentkező hölgyeket?

— **A miskolczi katonai börtön lakója.** Csak az történt, hogy egy ujoncz letépte az uniformisáról a feketesárga zsinórt. Az az ujoncz egy salgótarjáni polgár huszonegy esztendő fia, Neumann Benjámín Emilnek hívják és a Losonczi állomásos huszonötödik gyalogezred tizenötödik századához osztották be. Amikor Neumann bevonult, a raktárból kikapta a kincstári ruhát, magára vette az uniformist, de nem akarta magán tartani azt a kétszínű zsinórt és leszakgatta vége végig. Raportra rendelték a kapitány elé. És a kapitány dühösen kérdezte tőle, hogy miért „szentségtelenítette“ meg a császáriját.

— En nem a császárnak esküdtem föl, hanem a királynak — felelt az önérzetes ujoncz.

Meg is adta az árát ennek a feleletnek. A katonai hatóság Neumannt hat havi börtönre ítélte és a miskolczi katonai börtönbe csukatta. A legnagyobb titokban tartották az esetet, amely most mégis kiszivárgott.

— **Kultur-estély.** A miskolczi közművelődési egyesület pénteken e hó 26-án a Korona disztermében estélyt rendez, melyen közreműködnek: a polgári dalos-egylet, Friedman Kamilla, Holczler Etelka és Irénke urhölgyek, Lang Ottó, Keiter József, Zitterbarth Alajos és Szebenyi József urak.

— **Jó tanács.** Egy biztosító társaság helybeli irodájában megjelent e napokban A. iparos neje és panaszkodott, hogy ő férje tudta nélkül hozomány-biztosítást kötött leánya részére, de megadta az árát, mert férje a biztosítást fentartja ugyan, de mindannyiszor a, midőn a társulat hivataloszólgája hozzá lép és a nyugtát bemutatja, a férj őt — már t. i. az asszonyt — derekasan helybe hagyja. Teszi ezt pedig a férje azért, hogy emlékezetébe véssé, miszerint ily ügyek jövőre a férj hatásköréhez tartoznak. A kezelő hivatalnok megsajnálva az asszonyt, kérdé tőle:

— Hogy fizeti a díjakat?

— Havonként „felelé az asszony“.

— Nos hát, ha így van — szól a hivatalnok — fizesse jövőre a díjakat évenként egyszerre és akkor az ütleget egy egész évre egyszerre kikapja.

— **Le a kéményseprőkkel!** Baranyamegyének egyik felirata érkezett Borsodnagyhévízhez „hason szellemű felirattal leendő pártolás“ végett. Ebben a feliratban elmondja Baranyamegye, hogy az ipartörvény súlyos kötelezettséget ró a közönségre, mikor azt rendel, hogy kéményeket havonta egyszer kisépertsék. Városokban még hagyján, mert itt állandóan füstölögnek a kémények, de kisebb községekben, hol hetenkint egyszer kerül meleg étel az asztalra, felesleges a gyakori seprés. Azt javasolja Baranyamegye, hogy a földmives nyáron kétszer, téli időszakban négyszer, összesen tehát hatszor separtesse kéményeit, ami szegény emberek költségében számottevő megtakarítást jelent.

— **A baka a háborus állapotokról.** Száll még egyre izgatottan a kérdés: megyünk-e Krétába, vagy nem megyünk és szorongnak az öreg bakák kiváltképen, akik ebben a fegyveres békés világban cseperedtek föl — családapákká. Az újságokat gyanakvó képpel forgatja az emberfia, mert megtanulta a magyar régen, hogy a messziről jött irás azt mondja, amit akar és okoskodik az ember szorongásában, hogy ha csakugyan nem akarják a nagyhatalmak a háborút, miért nem fordították egyszeribe vissza a görög királyi háborus hajójának a rudját. Csak, csak büzik itt valami és ámbár már az államvasutak elnökgazgatója is megnyugtatta a hazát, hogy nem kell félni, a vasutak semmiféle rendeletet nem kaptak háborúesetére, mint ahogy ez meg volt írva és mint ahogy ez igaz is, mindazonáltal vannak még kételkedő magyarok, akik még mindig látják a háboru rémét, mely a lapok kompakt betűiből makacsul vigyorgatja a fogát. Azonban ma egy szegedi baka leczáfolta az egész háborus állapotot és minden hivatalos dementinél okosabban vette kiszólásba a helyzet szignaturáját. A nép az égi jelekből veszi ki a háborut, a politikus Havas ügynökség bámulatosan megbízható jelentéseiből, a baka azonban egyébből és a baka jár igazi nyomon, mint ahogy ma reggel két vitóz legény a kaszárnya előtt letárgyalta az egész görög-török kérdést.

Mondja az egyik baka, aki még ujoncz:

— No pajtás, mögyünk-e, vagy se a törökre?

Az öreg baka egy diplomatához illő határozottsággal jelentette ki:

— Tanuld mög, míg az *Augmentációs Magazin*bul elő nem szödi a bakkancsokat mögsgözezésre, addig nincsen háboru. . .

Aki ismeri jól a katonai belső életet és viszonyokat, az tudja csak ennek a baka-diplomáciának az igazát és bölcsességét. A bakkancsok az Augmentációs-Magazinban vannak raktározva és mozgósítás esetén első dolog a temérdek bakkancsalp kiszögezése a vorschiftszerű 42 szöggel. . .

